

de EMIL MOSCALU și
CORNELIU BEDA

I. Cetatea de la Trivalea Moșteni. Această cetate nu a fost cercetată pînă acum prin săpături, deși era cunoscută de multă vreme¹. Ea este situată pe terasa înaltă a râului Teleorman în punctul numit "La Palancă", ceea ce înseamnă că însăși tradiția locală ne-a transmis prin denumirea locului faptul că acolo a existat o fortificație. Promontoriul pe care era situată cetatea are o înălțime de circa 20 m față de lunca râului Teleorman, pe care o domină oferind o largă perspectivă asupra zonei înconjurătoare.

Pe laturile de nord, est și sud sînt pante abrupte care fac accesul pe platou dificil. Pe latura de vest, acolo unde terasa înaltă comunică cu restul platoului și unde accesul era ușor a fost construită fortificația cetății pentru a interzice accesul pe această latură. Promontoriul pe care se află situată cetatea are partea terminală triunghiulară.

Fortificația este vizibilă și astăzi, fiind marcată de pămîntul ars. Ea este formată de un val de pămînt ars, astăzi puternic aplatizat, care are o formă semicirculară cu o lungime de 110 m. El este dublat la exterior de un al doilea val de pămînt tot ars, care are de asemenea o formă circulară și formează un bastion al "valului vitrificat", principal, fiind puternic arcuit.

Cetatea de la Trivalea Moșteni se încadrează de asemenea în categoria cetăților cu "val vitrificat", fiind a treia cetate de acest tip cunoscută în jud. Teleorman. Ea este situată pe partea dreaptă a râului Teleorman, ca și cetatea de la Orbeasca de Sus și se află la circa 15 km spre nord de aceasta.

Cetăți cu "val vitrificat" dublu se cunosc la Stoina (jud. Dolj)², iar cetatea de la Coțofenii din Des are 3 "valuri vitrificate"³. Cetatea de la Trivalea Moșteni se încadrează în categoria cetăților mici, avînd o suprafață de circa 1 ha.

S-au săpat două secțiuni perpendiculare pe cele două "valuri vitrificate" (S I cu dimensiunile de 181,5 x 1 m și S II de 90 x 1 m), avînd ca scop stabilirea structurii fortificației și cercetarea zonei locuite din interiorul cetății. Valul este marcat de o arsură puternică, care a dus la transformarea pămîntului în cărămidă.

Arderea nu are însă aceeași intensitate ca în cetatea de la Orbeasca de Sus și Albești, unde pămîntul este ars pînă la acorificare, ci este formată de valul principal, din pămînt ars amestecat cu pămînt nears. Cel de al doilea val care marchează bastionul semicircular, "valul vitrificat" este marcat doar de bucăți mari de pămînt ars, avînd imprimate pari și nuiiele, sau fără aceste impresiuni, și bucăți mărunte de pămînt ars, toate ameste-

cate cu pământ nears.

Arsura valului principal al cetății de la Trivalea Moșteni are lățimea măsurată pe profil de 4,50 m și o înălțime de 0,30-0,40 m, în starea actuală fiind mult aplatizat. "Valul vitrificat" este format din pământ ars și bucăți de chirpici arse obișnuit la roșu, având imprimate bîrne cu diametrul de 0,09-0,12 m și nuiiele cu diametrul de 0,01-0,02 m. În structura valului care delimitează bastionul semicircular am găsit și bucăți de chirpici care au imprimat urmele unor bîrne despicate cu o lățime de 0,06-0,09 m. Nu am găsit pînă acum cărămizi perforate sau neperforate ca la Popești, Bucovăț, Albești și Orbeasca de Sus.

Valul principal este dublat la partea exterioară de un șanț de apărare, astăzi nivelat complet, avînd adîncimea măsurată de la nivelul de săpare de 1,70 m, iar deschiderea la partea superioară de 4 m. Și în fața celui de al doilea val (al bastionului) se află un șanț de apărare, avînd adîncimea măsurată de la nivelul de săpare de 1,10 m și o deschidere la gură de 2,00 m. Lățimea acestui al doilea val este de 4 m și înălțimea de 0,50-0,60 m.

În cazul cetății de la Trivalea Moșteni cele două șanțuri de apărare aveau un rol efectiv în cadrul fortificației, dublînd palisada a cărei înălțime trebuie să fi fost de 2-3 m, obținîndu-se astfel o fortificație cu o diferență de nivel de aproape 4-5 m, care o făceau inexpugnabilă. Singura soluție care permitea cucerirea cetății era incendierea ei, și este foarte probabil că acesta a fost sfîrșitul cetății în discuție, ca și al celorlalte de același tip.

În zona din interiorul cetății există mai multe locuiri, concretizate în două nivele. În sudul promontoriului "La Palancă", în șanțul I, primul nivel conține ceramică și unelte aparținînd culturii Coțofeni (fig. 1/1, 2) și Glina, iar nivelul al doilea conține rare fragmente ceramice aparținînd culturii Basarabi (fig. 1/5, 6, 12) și ceramică din sec. V-III f.e.n. (fig. 1/7, 10, 11) și amfore din aceeași perioadă (fig. 1/3, 4).

În șanțul II, săpat aproape în mijlocul cetății și care a secționat zona unde se întîlnesc cele două valuri, nivelul I conține exclusiv ceramică aparținînd culturii Basarabi, iar nivelul II este cel al construirii cetății și conține ceramică din sec. V-III f.e.n. Locuirea din cele patru culturi este sporadică, în cei 271,50 m² săpați pînă acum nu am găsit decît o groapă cu ceramică Basarabi și o groapă cu ceramică din sec. V-III f.e.n. Șanțul II este cel mai concludent sub raport stratigrafic, în sensul că fortificația cu "valul vitrificat" suprapune și taie nivelul de locuire aparținînd culturii Basarabi. În plus, un fragment ceramic cenușiu lucrat la roată a fost găsit sub arsură valului din șanțul II la adîncimea de 2,00 m, ambele observații asigurîndu-ne că fortificația nu aparține culturii Basarabi, ci a fost construită în sec. V-III f.e.n.

În acest fel cetatea de la Trivalea Moșteni face parte din seria cetăților cu "val vitrificat" de la Albești (jud. Teleorman), Bucovăț (jud. Dolj), Mărgăritești (jud. Olt) și Brăhărești (jud. Galați) care se pot data între a doua jumătate a sec. al IV-lea f.e.n. și sfîrșitul sec. al III-lea f.e.n.

În interiorul zonei locuite a cetății am mai găsit trei fragmente de vase celtice din grafit. Ele pot fi legate de o locuire sporadică din sec. II-I

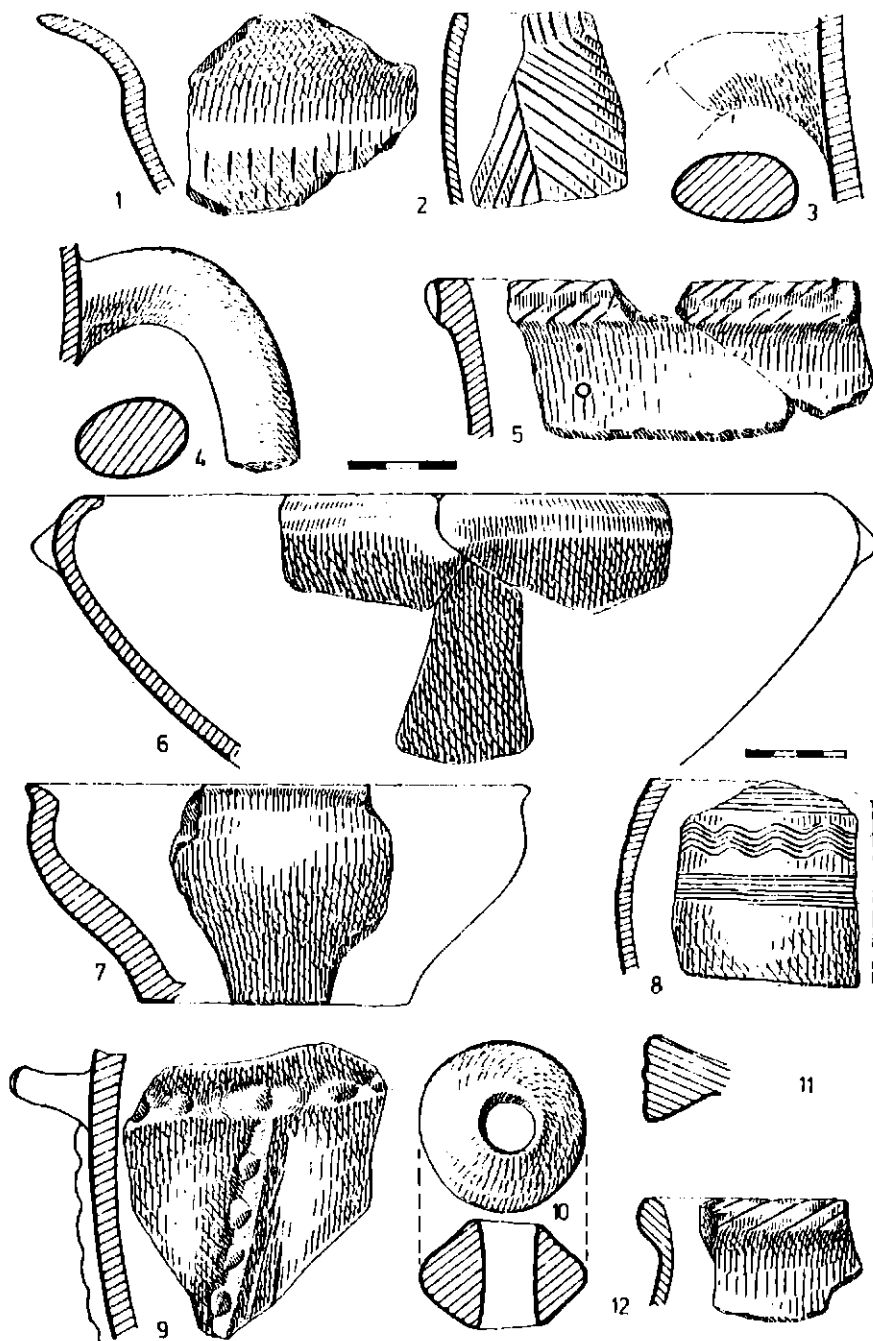

Fig.1.- Trivalea Moșteni: 1,2 fragmente ceramice aparținând culturii Coțofeni; 3,4 mînere de amfore grecești din pastă roșie cu mică din sec.IV-III f.e.n.; 5,6,12 ceramică aparținând culturii Basarabi; 7,10,11 vase și fragmente ceramice geto-dacice din sec.IV-III f.e.n.; 8 fragment ceramic aparținând culturii Dridu; 9 Orbeasca de Sus, fragment ceramic din sec.IV-III f.e.n.

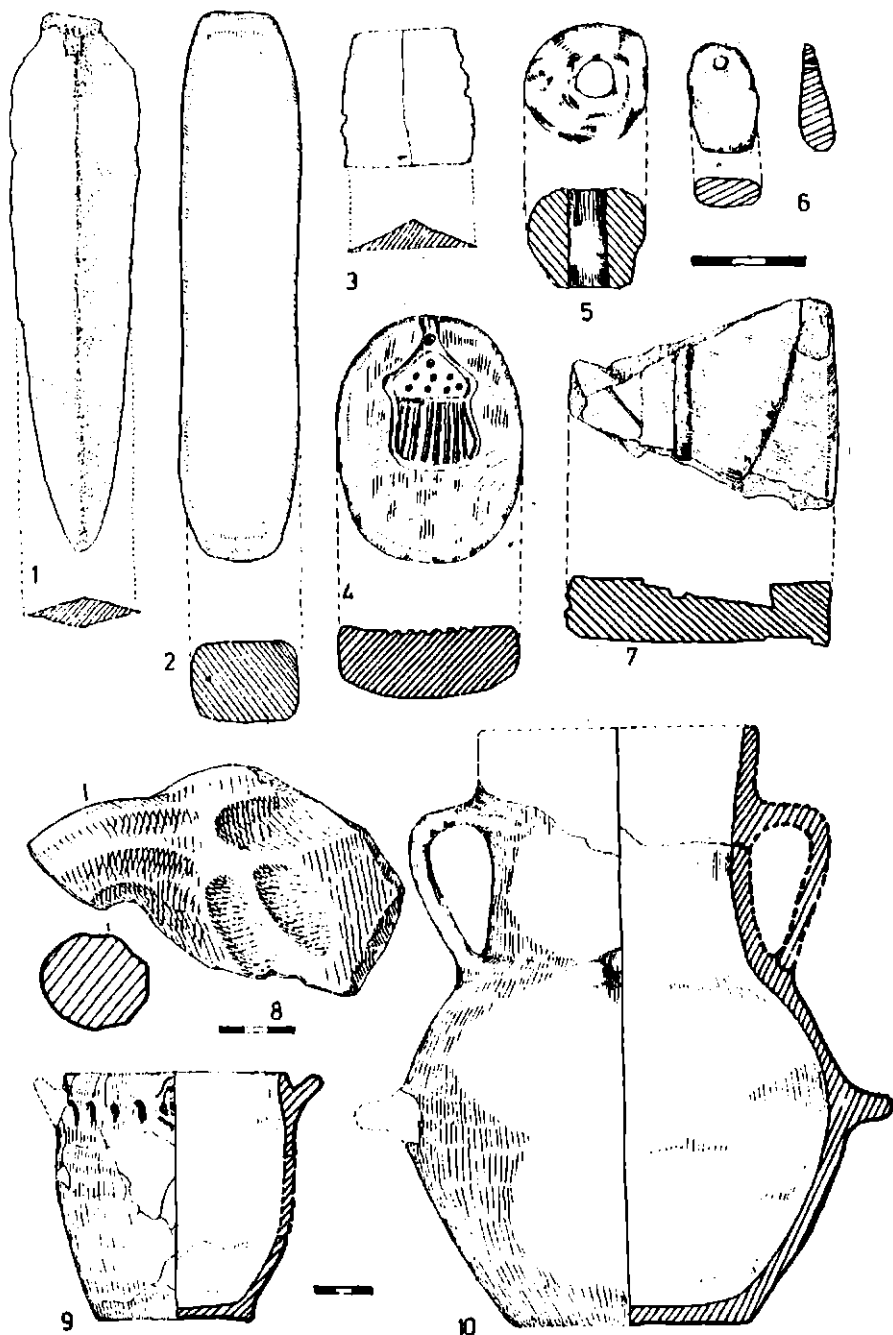

Fig.2.- Orbeasca de Sus; 1, vîrf de lance din fier (sec.IV-III f.e.n.); 2 gresie de ascuțit (cultura Basarabi); 3 lamă de silix (cultura Gîlna); 5,6 pandantiv din calcar și fusaiolă, sec.IV-III f.e.n.; 4,7 tipare din lut ars din Hallstatt A.; 8 crater din sec.IV-III f.e.n.; 9,10 vase geto-dacice din sec.IV f.e.n.

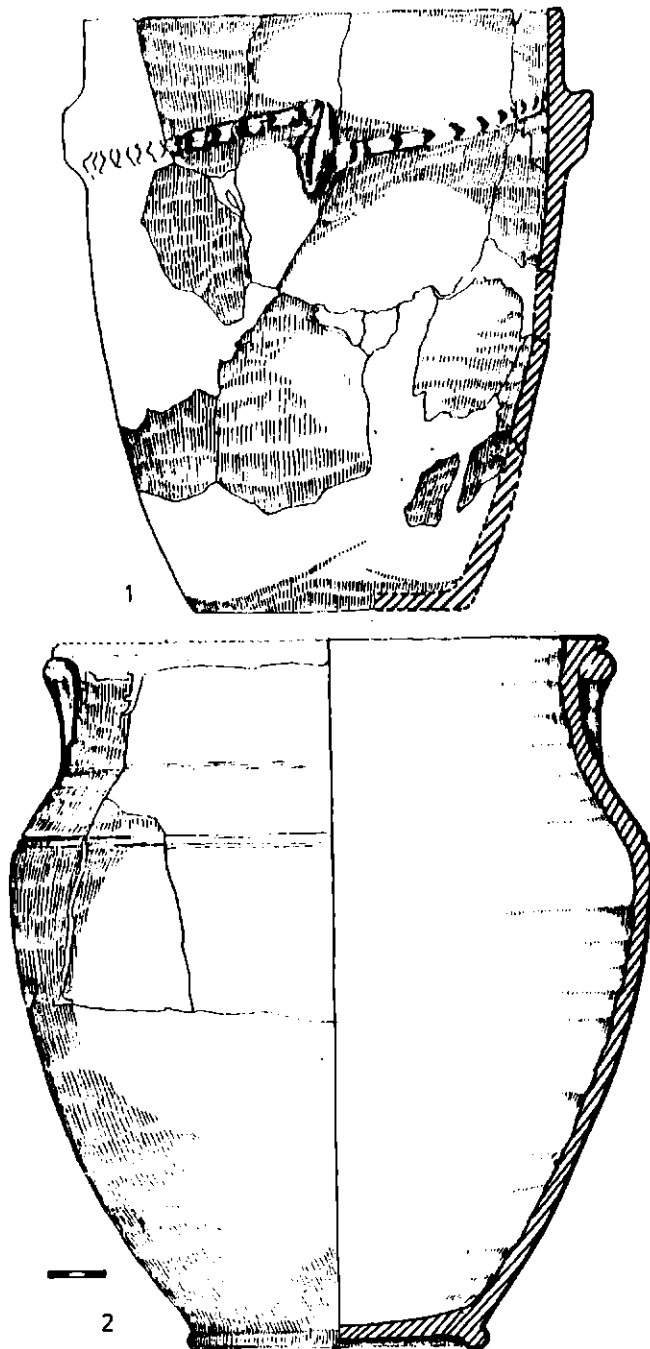

Fig.3.- Orbeasca de Sus: 1,2, ceramică din sec.IV-III f.e.n.

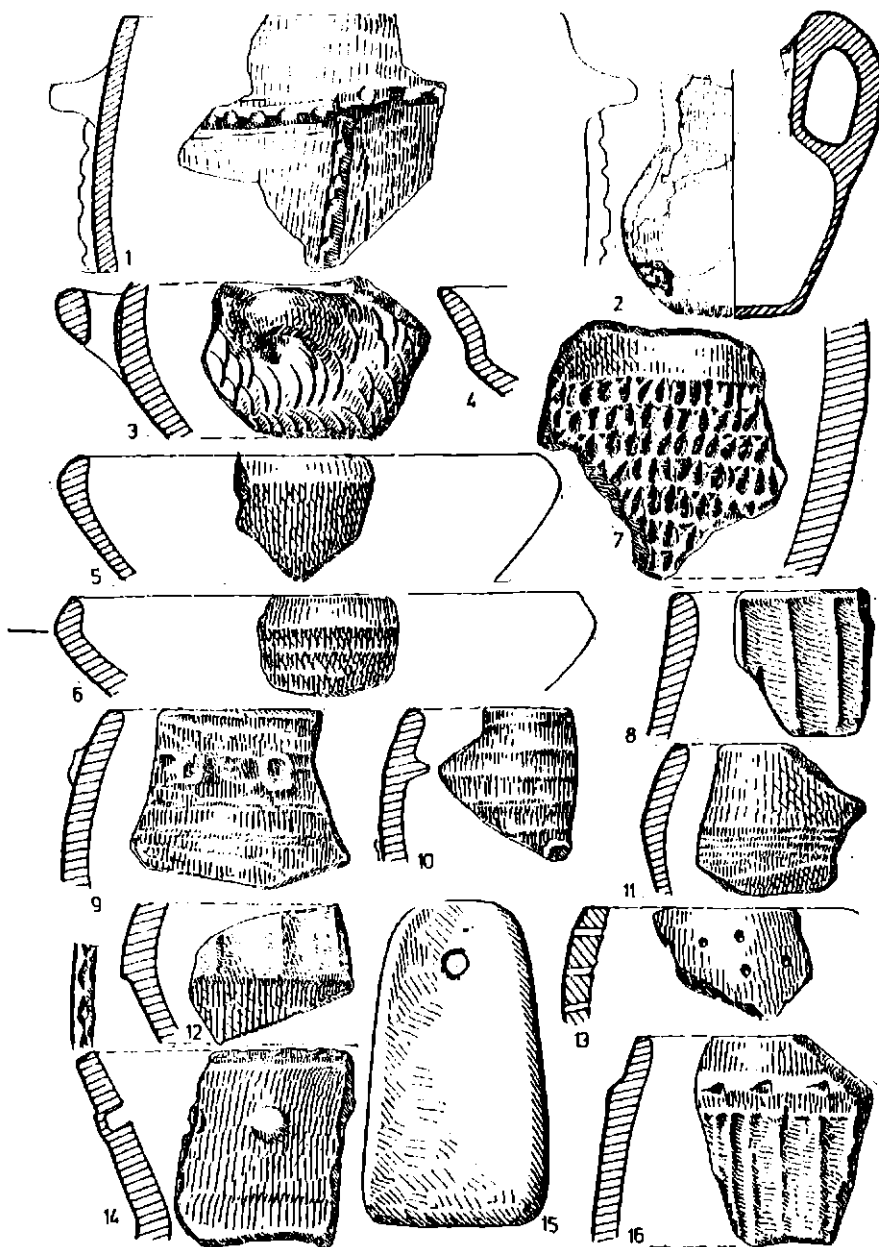

Fig.4.- Orbeasca de Sus: 1,2, ceramică din sec.IV-III f.e.n.; 3-13, 15,16 Trivalea Moșteni, ceramică aparținând culturii Gumelnița; 14 fragment ceramic aparținând culturii Gâlna.

Fig.5.- Conțești, ceramică aparținând culturii Basarăbi.

f.e.n. pusă în evidență de câteva fragmente ceramice geto-dacice. Locuirea din sec. II-I f.e.n. nu formează un nivel, ca și locuirea aparținând culturii Dridu semnalată prin câteva fragmente ceramice (fig. 1, 8). Fragmentele de vase celtice din grafit nu pot fi legate și de locuirea geto-dacică mai veche ce aparține epocii de funcționare a cetății.

Fragmentele ceramice din grafit constituie a doua descoperire de acest gen cunoscută la sud de Carpați, după cea de la Cozia Veche, care poate data din a doua jumătate a sec. I f.e.n. și 102-106 e.n.⁴ În Transilvania se cunosc fragmente de vase din grafit la Morești din sec. al II-lea f.e.n.⁵ și Costești din sec. I f.e.n.⁶. Există de asemenea două vase din pastă cu grafit la Fețele Albe (Munții Orăștiei), ornate cu butoni semisferici, motiv pentru care sînt considerate ca fiind autohtone și nu celtice și datate la sfîrșitul sec. al II-lea și începutul sec. I f.e.n.⁷ În Moldova se cunosc de asemenea multe descoperiri din fragmente de vase cu grafit la Glăvănești Vechi⁸, Botoșana, Băiceni-Mlada, Poiana Dulcești⁹. Cetatea de la Trivalea Moșteni poate fi datată în perioada cuprinsă între 550-200-150 f.e.n.; pentru o datare mai restrînsă în cadrul acestei perioade nu dispunem încă de suficiente elemente.

Pe teritoriul satului Schela, aflat în imediata vecinătate a cetății, s-a găsit o imitație după monedele lui Filip al II-lea cu legenda inversă.

II. Cetatea de la Orbeasca de Sus, comuna Orbeasca, jud. Teleorman.
Cetatea de la Orbeasca de Sus nu a fost cunoscută pînă acum în literatura de specialitate. Aici am făcut săpături cu fondurile Muzeului din Alexandria în anii 1969-1972 și 1975.

Cetatea a fost construită pe un promontoriu de formă alungită, înconjurat pe laturile de nord și est de apele rîului Teleorman. Panta de pe latura de nord este foarte abruptă, reprezentînd un obstacol natural de netrecut, avînd aici o înălțime de circa 30 m. Pe latura de V este vizibil conturul "valului vitrificat" și al șanțului, care se continuă și pe latura de sud, totalizînd o lungime de circa 300 m. Promontoriul are o formă alungită, cetatea propriu-zisă avînd dimensiunile de 220 x 100 m și o suprafață de circa 2,5 ha.

În total au fost săpate 11 șanțuri, care au secționat fortificația și zona locuită din interior.

Secțiunile săpate au dus la constatarea că prima fortificație a cetății s-a făcut la începutul epocii bronzului, în cultura Gîlna. Acestei culturi îi aparține un șanț de apărare, care a fost săpat numai pe latura de vest.

Cea de a doua fortificație a cetății de la Orbeasca de Sus este reprezentată de "valul" ars și șanțul adiacent. Șanțul de apărare este reprezentat de o alveolă largă, cu o deschidere de 20 m, care a tăiat și umplutura șanțului de apărare aparținînd culturii Gîlna. Între alveolă și "val" se află o bermă cu lățimea de numai 0,50-1 m pe latura de vest. Pe latura de sud nu există.

"Valul" are lățimea de pe latura de vest cuprinsă între 7,75 și 11,75 m și înălțimea maximă păstrată cuprinsă între 0,35-0,60 m. Pe latura de sud "valul" ars are lățimea cuprinsă între 3,60-10,50 m și înălțimea cuprinsă între 0,60-1,05 m. Pe latura de sud există de asemenea un șanț de apărare cu o mare deschidere la gură și o adîncime de 1,90 m. El repre-

zintă mai degrabă o escarpare a pantei în fața valului pentru a se mări diferența de nivel. Reiese faptul că pe latura de vest "valul" are forma părții principale a fortificației, în timp ce șanțul de apărare aproape că nu există, iar pe latura de sud palisada era de proporții mai reduse, ceea ce a făcut necesară dublarea cu un șanț de apărare mai puternic care să suplinească proporțiile mai reduse ale "valului" ars.

Ceea ce se mai păstrează din val este pământul puternic ars, o ardere mai slabă constatându-se pe latura de sud, acolo unde dimensiunile "valului" erau mai reduse comparativ cu cel de pe latura de vest.

În șanțul VI am obținut date concludente privind sistemul de construcție al "valului". La marginea dinspre interior a "valului" se află o podină de pământ compact, care poate a fost bătătorită inițial, puternic arsă. La demontarea acesteia, pe partea inferioară erau imprimate urmele unor nule și bîrne cu o grosime de 0,03-0,10 m, așezate grupate și paralele în lungul palisadei pe direcția est-vest. Unele bîrne erau despicate ca și la Trivalea Moșteni¹⁰ și la Sărățel¹¹. Aproape de mijlocul palisadei se aflau mai multe cărămizi de mari dimensiuni, din pământ ars cu pe în compoziție, majoritatea fragmentelor, dispuse dezordonat. Unele erau căzute pe o latură, ceea ce indică faptul că ele au fost deplasate din poziția inițială în timpul și după ardere, cînd pământul din structura "valului" s-a tasat prin combustionarea lemnăriei.

Mai multe din aceste cărămizi au o perforație la mijloc ca "turtele" din "valurile" de la Popești¹² și Bucovăț¹³. Aceasta indică faptul că la construcția "valului" cetății de la Orbeasca de Sus au fost folosite bîrne dispuse orizontal, poate și vertical, intercalate cu cărămizi perforate sau nu, în mai multe straturi suprapuse, avînd între ele pământ. Probabil bătătorit.

Stratigrafia cetății de la Orbeasca de Sus este complicată și s-au deosebit cinci nivele de locuire. Nivelul I aparține culturii Gîlna, în timpul căreia s-a săpat primul șanț de apărare. Următoarele nivele aparțin culturii Tei și Zîmnicea-Coslogeni și unui nou aspect cultural Hallstatt A₁-A₂ în timpul căruia a fost construită fortificația cu "val" ars. Există de asemenea o locuire Basarabi (fig. 2/2) și una getică din a doua jumătate a sec. al IV-lea f.e.n. și prima parte a sec. III f.e.n. (fig. 1/9; fig. 2/1, 2; fig. 2/1, 5, 6, 8-10; fig. 4/1, 2). Cele cinci nivele formează un strat de cultură cu o grosime de 1,10 m pe latura de vest și de 1,30 m pe latura de sud. Spre interiorul zonei locuite stratul de cultură se subțiază treptat, ajungînd ca la numai 25 m de "valul" ars pe latura de vest să aibă o grosime de numai 0,40 m, iar pe latura de sud la numai 15 m de "val" toate nivelele se contopesc, materialele arheologice nemaiputîndu-se deosebi decît tipologic.

În timpul săpăturilor, în diferite puncte au fost găsite țigle și olane de un tip apropiat de cele de la Popești, care nu datează din sec. II-I f.e.n., ca în această cetate, pentru că la Orbeasca de Sus nu există materiale din această perioadă, ci sînt legate de locuirea din a doua jumătate a sec. al IV-lea f.e.n. și prima parte a sec. al III-lea f.e.n., datată printr-o amforă de Chios¹⁴.

Pe suprafața cetății au fost găsite două tipare de lut ars, care nu pot

fi datate din lipsa unui context stratigrafic. De aceea ele pot aparține hallstattului timpuriu, culturii Basarabi sau sec. IV-III î.e.n. Primul tipar era folosit la turnarea unor pandantive, care au încă analogie (fig. 2/4). Al doilea tipar de lut era folosit la turnarea unor lănci și în acest caz el poate aparține Hellstattului A-B (fig. 2/7). Ceramica geto-dacică este bine reprezentată de vase lucrate cu mîna și cu roata (fig. 2/8-10 și fig. 3). S-au găsit și fragmente de vase grecești de import, cu firnis negru, dificil de datat. Există indicii care ne permit să afirmăm că și în perioada sec. IV-III î.e.n. a funcționat o palisadă de lemn. Ceramica lucrată la roată din ultima etapă de locuire a cetății pare a fi lucrată în cea mai mare parte de geto-daci.

În timpul campaniilor de săpături, prin diferite seranalări și periegeze s-au descoperit o serie de așezări, pe care socotim că este util a le comunica pentru a servi la întocmirea repertoriilor arheologice ale diferitelor zone:

a) Trivalea Moșteni (jud. Teleorman). Aici se află un tell gumelnițean care ne-a fost semnalat de locuitori. El este așezat la marginea satului, în punctul "La Blidaru", aflat pe partea stîngă a apei menționate. Tell-ul este înconjurat și astăzi de ape. Are o formă rotundă, cu diametrul de circa 50-60 m și o înălțime de circa 3 m. De la suprafața lui am adunat ceramică specifică culturii Gumelnița (fig. 4/3-13, 15, 16), o greutate de la războiul de țesut (fig. 4/5), ca și un fragment ceramic aparținînd culturii Glina (fig. 4/14). Așezarea culturii Glina se află pe dealul "La Palancă", unde se află cetatea geto-dacică din sec. IV-III î.e.n. la circa 1 km de tell, pe terasa înaltă din partea dreaptă a Teleormanului.

b) Olteni (jud. Teleorman). În octombrie 1978, cu prilejul nivelării unei terase joase aflate lîngă șoseaua asfaltată, pe terenul I.A.S.-ului, s-a descoperit o așezare aparținînd culturii Basarabi, din care am recuperat inventarul unui bordei cu ceramică, o rîșniță din piatră de rîfu și un percutor de piatră. Pe locul cimitirului actual al satului Olteni se află o așezare geto-dacică din sec. I î.e.n. și I e.n. În locurile în care s-a scos pămînt pentru cărămidă se văd profilele unor bordeie cu vetre a căror arsură are o grosime de 0,30-0,40 m. Sînt și bordeie care au un cûptor în bloc de pămînt. Am găsit și fragmente ceramice din faza I-a a Latène-ului geto-dacic, din sec. IV-III î.e.n.

c) Conțești (jud. Teleorman). În colecția școlii din localitate se află materiale dintr-un tell gumelnițean, ca și ceramică dintr-o așezare aparținînd culturii Basarabi. Din aceasta publicăm o ceașcă cu ornamente spirale (fig. 5/1 a și b) și un fragment de castron (fig. 5/2). Ambele sînt lucrate din pastă neagră cu luciu metalic.

NOTE

1 Cetatea a fost semnalată în 1974.

2 C. SCHUCHARDT, Die Schulenburg bei Cotzofeni und andere daki-schen Burgen, în Schumacher Feststschrift, Mainz, 1930, p. 188, fig. 7.

- 3 Ibidem, p.184-188, fig.1; D.BERCIU, Arheologia preistorică a Olteniei, 1939, p.196 și 204; I.NESTOR, Der Stand...., în Bericht R.G.K. 1933, p.157, fig.10/8 și 20/4; G.CEACALOPOL, Materiale, I, 1959, p.352.
- 4 E.MOSCALU, SCIV, 19, 1968, p.640.
- 5 K.HOREDIT, Mittellatènezeitliche Siedlungen aus Siebenbürgen, în Studien aus Alt Europas, Teil II., Köln, Graz, 1965, p.56-59; 67 și pl.4/2-7.
- 6 I.H.CRISAN, Ceramica daco-getică. Cu specială privire la Transilvania, București, 1969, p.203 și fig.111.
- 7 H.DIACOVICIU, I.GLODARIU, I.PISO, Un complex de construcții în terase din așezarea dacică de la Fețele Albe, în AMN, X, 1973, p.69, 74, fig.15.
- 8 I.NESTOR și colab., SCIV, II, 1951, 1.
- 9 S.TEODOR, Despre cultura geto-dacică în sudul Moldovei, în SCIV, 20, 1969, p.39 și urm.
- 10 Vezi cetatea de la Trivalea Moșteni.
- 11 N.VLASSA și ST.DANILA, Săpăturile arheologice de la Sărățel, în Materiale, VIII, 1962, p.344.
- 12 R.VULPE, SCIV, 5, 1955, 1-2, fig.9, p.247.
- 13 G.MACOVEI, Materiale, V, 1959, p.352.
- 14 Determinare V.EFTIMIE-ANDRONESCU.

NOUVEAUX CITES THRACO-GETES

Résumé

I. L'oppidum à "vallum vitrifié" de Trivalea Moșteni, dep. de Teleorman. Dans les années 1975 et 1976 on a fouillé la cité géto-dace de Trivalea Moșteni, cité qui était inconnue jusqu'alors. Elle est sise sur un promontoire en forme triangulaire qui domine la vallée du ruisseau Teleorman. Au nord, à l'est et au sud il y a des pentes escarpées, et à l'ouest on a construit des fossés et des vallums défensifs. Le vallum et le fossé défensif ont une forme semicirculaire et ils interdisent l'accès vers l'intérieur de la cité. Du côté sud du vallum vitrifié et du fossé défensif principal il y a un deuxième vallum vitrifié défensif, qui forme une sorte de "bastion".

Le fossé défensif principal a une profondeur de 1,70 m et, à la partie supérieure, l'ouverture mesure 2,00 m; aujourd'hui le fossé et le vallum se trouvent, l'un, complètement nivelé, l'autre, très aplati. Celui-ci est situé devant le vallum vitrifié, qui a une largeur de 4,50 m et une hauteur de 0,30-40 m; il est en terre massive, brûlée, et on y trouve des morceaux de torchis et des traces de poutres (à diamètre de 0,09 - 0,12 m) et de verges (à diamètre de 0,01-0,02 m).

On y a trouvé aussi des poutres fondues, dont la grosseur varie entre 0,06-0,09 m.

Du côté sud-ouest le vallum et le fossé défensif est doublé d'un "bastion".

Le fossé défensif du "bastion" a une profondeur de 1,10 m et l'ouverture à la partie supérieure mesure 2,00 m.

Il est certain que les traces de brûlure proviennent d'une ancienne palissade de poutres et de verges (quelques unes étaient fondues), intercalée de terre; cette palissade devait avoir une hauteur de 2-3 m ou même davantage, et, avec le fossé défensif qui s'y trouvait au-devant, elle formait une fortification inexpugnable.

La palissade a été incendiée lors d'une attaque et il en a résulté le vallum vitrifié qui se présente aujourd'hui comme une masse de terre cuite informe.

On retrouve des oppidums possédant le même système de fortification à Orbeasca de Sus (dép. de Teleorman) qui date du Ha A1-A2, à Albești (dép. de Teleorman), IVe - IIIe siècle av. n. è., à Cotzofeni din Dos, première moitié du IVe siècle av. n. è., à Bucovăț, Stoina etc.

A l'intérieur de l'oppidum fortifié de Trivalea Moșteni, les fouilles ont démontré que le promontoire a été habité par les représentants de la culture Gîlina du début de l'âge du bronze de la culture Basarabi, du Hallstatt C, et de l'aspect culturel de type Canlia, qui appartient aux Gétodaces et qui date du VIème-IIIème siècle av. n. è. (fig. 1).

Cette cité, de même que la plupart de ce type, était habitée par intermittence, car elle était un lieu de refuge.

Elle a une superficie d'à peu près 1 hectare.

Pendant les fouilles, on a découvert quelques tessons de vases celtes, en graphite, qui appartiennent à une habitation gétodace, datant du IIIème-Ier siècle av. n. è.

Des vases celtes en graphite on a retrouvé aussi à Cozia Veche, Ier s. av. n. è. - Ier s. n. è., Morești, Fețele Albe (Sarmizegetusa), Botoșana, Bălceni-Mlada, Poiana, Dulcești.

On a pu dater l'élévation de la fortification de Trivalea Moșteni à l'aide de la méthode stratigraphique. De la sorte, on a constaté que la section fouillée au point de hauteur du "vallum vitrifié" et du fossé défensif du bastion, avait la partie terminale élevée dans le fossé défensif principal; voilà pourquoi la terre cuite se trouve à une profondeur de 1,90 m. A ce point on a découvert un fragment céramique tourné. Grâce à lui, on a pu dater l'élévation de la fortification aux IVème-IIIème siècles av. n. è.

A l'extrémité du village Trivalea Moșteni, dans la zone marécageuse du ruisseau Teleorman, il y a un "tell" qui appartient à la culture Gumelnița; il a une hauteur de 3 m et un diamètre de 60 m. A la surface, on a retrouvé des fragments céramiques appartenant à la culture Gumelnița.

II. L'oppidum fortifié d'Orbeasca de Sus. L'oppidum a été élevé sur un promontoire allongé, entouré du côté nord et sud par les eaux du ruisseau Teleorman.

Le tracé du vallum vitrifié, qui s'étend sur une longueur de 300 m, est toujours visible à l'ouest et au sud. La fortification a une superficie de 2,5 hectares. On a feuillé 11 sections, ce qui a permis l'étude des fortifications et de l'habitat à l'intérieur de la cité.

Le premier fossé défensif a été construit au début de l'âge du bronze par les représentants de la culture Glina. La deuxième fortification consiste en un vallum vitrifié et le fossé défensif adjacent, qui datent du Ha. A.

Dans le torchis qui se trouve dans la structure du vallum vitrifié il y a des traces de poutres et de briques dont quelques unes sont perforées comme celles de Popești.

A l'intérieur de la cité il y a une couche de culture à cinq niveaux d'habitat.

La cité a été habitée par les représentants de la culture Glina, Tei, Coslogeni-Zimnicea, Hallstatt A, Basarabi, aux IVe-IIIe siècles av.n.è.

Le dernier habitat a été daté grâce à une amphore de Chio et à quelques fragments de vases grecs à vernis noir de 350-250 av.n.e. Cet habitat appartient à l'aspect culturel de type Canlia.

LEGENDE DES FIGURES

Fig.1.- Trivalea Mosteni: 1,2 fragments céramiques appartenant à la culture Coțofeni; 3,4 anses d'amphores grecques en pâte rouge mêlée de mica des IVe-IIIe siècles av.n.è.; 5,6,12 céramique appartenant à la culture Basarabi; 7,10,11 vases et fragments céramiques géto-daces des IVe-IIIe siècles av.n.è.; 8 fragment céramique appartenant à la culture Dridu; 9 Orbeasca de Sus, fragment céramique des IVe-IIIe siècles av.n.è.

Fig.2.- Orbeasca de Sus: 1, pointe de lance en fer (IVe-IIIe siècles av.n.è.); 2 grès pour aiguisage (culture Basarabi); 3 lame en silex (culture Glina); 5,6 pendentif en calcaire et fusain, IVe-IIIe siècles av.n.è.; 4,7 moules en terre cuite du Hallstatt A; 8 cratère des IVe-IIIe siècles av.n.è.; 9,10 vases géto-daces du IVe siècle av.n.e.

Fig.3.- Orbeasca de Sus; 1,2 céramique des IVe-IIIe siècles av.n.è.

Fig.4.- Orbeasca de Sus: 1,2 céramique des IVe-IIIe siècles av.n.è.; 3-13,15,16 Trivalea Mosteni: céramique appartenant à la culture Gumelnița; 14 fragment céramique appartenant à la culture Glina.

Fig.5.- Conțești: céramique appartenant à la culture Basarabi.